

LA GRALLA

AVISOS Y SUSCRIPCIONS

RINCON 121

Entre Treinta y Tres é Ituzaingó

SENMANARI CATALÁ Y LITERARI

SUSCRICIO ADELANTADA

Ciutat	ps. 0.50
Campanya	“ 0.60
Ex terior	“ 0.70

LA GRALLA

MONTEVIDEO, JULIOL 31 DE 1887.

Supliquém als nostres agents y subscriptors de fora y de la Capital, que al notar lo mes petit retart ó falta en l' envió del periódich, ho posin en coneixement d' aquesta administració.

Aixís mateix devém dir que 'ls subscriptors que 's trobin en descubert procurarán posarse al corrent de la suscripció si volen llegir LA GRALLA.

LO CARACTER CATALÁ

DESCRIT PER LO GENERAL PRIM

Avuy que tant se parla del il·lustre general y home polítich don Joan Prim, ab motiu d' inaugurar-se sa estàtua, creyém que es del cas recordar alguna de las moltas y molt bonas cosas que digué parlant del estat de siti de Catalunya, en la sessió celebrada per lo Congrés dels Diputats en 27 de Novembre de 1851.

“Y aixó, senyors, que jo soch lo primer en regoneixer la prudencia, la circunspecció, la templansa ab que el general La Rocha está manant en Catalunya. No se sent gayre 'l fuet que 'l Govern ha posat en sas mans; mes aixó no hi fá res, porque mentres lo tingui, pot donar lo cop y esberlar la carn y ja n' hi ha prou pera que 'ls catalans se queixin de tan opressiu sistema. ¿Y

per que tanta opresió? ¿Quína es la seva causa? La causa es la vostra petitesa, ministres de la Corona; la causa es lo raquílich coneixement que teniu de la ciencia de governar. Catalunya es un país vigorós, Catalunya es un país robust. Los catalans son altius, belicosos y de cor esforsat. Donchs ¡bastó y ferro als catalans! diheu vosaltres, oblidant que al cavall fogós y de bona sanch no se 'l pot domar ab lo fuet y l' esperó, porque llavors se desboca y tira al cavaller enlayre... ¿Ahont es lo vostre talent? Parlo á tots vosaltres, homes de partit moderat, ja que gayre bé totas las vostras eminencias s' han assentat en aqueix banch y cap ministeri ha sabut governar á satisfacció del país. Y cenyintme á Catalunya, vos pregunto: ¿no es aquell país inteligent y honrat? No podeu negarho. Donchs llavors, ¿per que 'l maneu com si fos un país de salvatjes ó de vagamundos? Aquí está la falta de bon seny; aquí la falta de talent. ¿Quina necessitat n' hi ha d' aqueix estat de siti permanent en Catalunya? Perque fa vuit anys, senyors, vuit anys que está regint allí aquest sistema ab molt pocas excepcions...

“Jo voldría que 'l Govern me digués que es lo que ha passat en Catalunya després dels fets de la Junta Central.

Jo no sé que hi haja succehit res d'importancia, puig jo no puch creure que la derrera campanya de Cabrera sia la causa de estat de siti permanent, per que aquest regia avans y regeix després d'aquells fets. ¿Será tal volta que se 'ls té rancunia per la revolta de la Central? Si aixís fos, ma suposió honraria ben poch al Govern; perque, en primer lloch, deviau haver sigut mes generosos ab aquells valents que, després de tot, no feren mes que exigir lo cumpliment d'una paraula que se 'ls havia donat en dias de perill per un poder que vosaltres haviau reconegut..

“Pero, al cap de vall, ¿que us demana Catalunya? Vos demana que doneu l'exemple de respectar las lleys, puig quan aquest no vé de dalt, fa de mal conseguir que 'ls de baix las respectin. Demana que governeu ab justicia, que governeu ab seguritat, que no tragueu al poble més diner que 'l que bonament pot donar segons l'estat de sa riquesa, per que no vejém als pobres pagesos abandonar sas terras y als infelissos artesans tancar sas botigas per no poder pagar lo que vosaltres los hi exigiu. Mes lo sistema de respecte á la ley, d'equitat, de justicia y' economias, no es pas lo vostre sistema, y en va m' escarrasaria á predicarvos. Massa conech que pera governar be cal tenir cualitats que 'ls actuals ministres no posseheixen. Governan be los grans homes, y vosaltres sou petits, molt petits. Per aixó governeu com ho farian sis cabos d'escuadra....

“Tornaré al estat de siti. Ja han sentit los senyors diputats que 143 catalans han sigut fusellats sense sentencia legal, sense formació de causa. Donchs,

n' hi ha també molts centenars que, jutjats per la mateixa llegislació, han sigut portats los uns á Filipinas, los altres á las Islas Canarias, altres á las provincias del interior, y l' any 49 ne portaren 81 al presidi de la Carraca. ¿Sabeu cóm los agafaban? Arribavan á la casa: —“¿Com se diu, vosté?—Fulano de tal. —Vingui ab nosaltres.” Y tot seguit los embarcavan y cap á presidi. Y ha succehit que anant á agafar al pare y no trobantlo, prengueren al fill y 'l portaren á presidi, ahont estigué desde l' any 49 fins ara fá vuit dias....

“Lo que ha passat en Catalunya, senyors, es alló que un ho veu y no ho creu. ¿Com han de creurer los senyors diputats que s' ha portat la barbárie fins al punt de perseguir y encausar y despullar de sos bens á una desdixada mare perque havia donat hospitalitat á un fill perseguit? Donchs, aixó ha succehit ab la mare d' en Beliarda. Aquest home manava una partida centralista, y veyentse perseguit per tot arreu, la seva gent va dispersarse y ell aná á demanar hospitalitat á la seva mare. Donchs, aquesta pobre dona, després de veurer matar á son fill en sa propia casa, per no haver volgut rendirse, fou perseguida y encausada y hagué de fugir abandonant á sas fillas. També fa mesos que vaig presentar una instancia d'aquesta pobre dona al Govern de S. M. demanant, no justicia, per no imitarvos, ¿demanant gracia! Donchs, fins avuy, ni gracia, ni justicia....

“Jo 'm trobava á Barcelona quan va discutirse aquí la qüestió del estat de siti, y sé l' efecte que alli va produhir la contestació rutinaria que 'l Ministeri doná al diputat catalá senyor Figue-

ras... ¿S' ha afigurat lo senyor ministre de la Governació que 'l poble catalá es com lo gos que llepa la má que li pega? ¿Fins á quan havém de mossegar 'l fré, deyan uns. Fins á quan havém de ser tractats com esclaus? deyan altres. ¿Som ó no som espanyols? deyan tots. Donchs aixís mateix preciso jo la qüestió, ministres d' Isabel II. ¿Los catalans son ó no son espanyols? ¿Son colonos? ¿Son esclaus? cal saberho. Y vinga prompte 'l remey ó la mort. Prou agonía. L' horisó está plé de tempestats. Es molt possible que prompte comensi una lluyta de gegants. Duas banderas onejarán en l' ayre; cada una tindrà sos partidaris y cal que sápigán los catalans á quina tenen de decantarse. ¿Son espanyols? Donchs torneulos las garantías que 'ls habéu pres, que son sevas, ben sevas, porque las han guanyadas ab la seva sanch. Si no son espanyols, aneusen de casa seva, que no vos necessitan pera res. Mes, si tenintlos per espanyols, los voléu esclaus, si voléu continuar la política de Felip V, d' ominosa memoria, feuho; mes feuho be. *Encadenéu la ganyeta á la taula, tanquéulos en un círculo de bronce, y si no n' hi ha prou, sia Catalunya talada, destruída y sembrada de sal com la ciutat maledida, porque aixís y sols aixís nos fareu ajupí 'l coll, porque aixís y solsament aixís poden vencer la nostra altívesa y domar la nostra valentia.»*

¿Si n' era de catalá 'l general Prim! ¿Benaja sa memoria!—J. C.

RASGOS BIOGRÁFICHS

D' ALGUNS MAGDALENOS

—

Es home d' uns quaranta anys, ben conservat, y si ha fet disbauxas, han passat per

ell, no deixantli ni sisquera lo mes petit rastre de que may haje romput cap plat.

Lo veureu sempre ab la rialleta á la boca, plé de satisfacció y content com unas pasquas. Aborreix los mal de caps, porque hi ha gent que pateix de migranya, que si no fos aixó potser li agradaria tenirne.

Vesteix ab certa elegancia innata en éll, porque si no portés la corbata mirant á garbí, lo barret un xich abonyegat y ab una mica de pols, los pantalons ab alguna diminuta llantia que sols los sastres per lo compte que 'ls hi té ho veurian, y sobre tot, si s' afeités sovintet, farian d' ell un «dandy,» y no dich un Adónis per motiu dels moros que 's podrian presentar á la costa á xafardexar. De tots modos, com 'm consta, alló vé de la manera de despullarse per entregas y posarlas sense órdre ni concert, tirant com qui diu lo tarot sobre una cadira y la levita apuntant d' un tros lluny com qui juga á bitllas, que de tant ben posada cau sense adonársen y 'ls seus xicots la fan servir de catifa passant per damunt fent los soldats ab un sabre de fusta á la cintura. No existeix res mes digne de respecte que las costums, y jo apoyaria aquesta aseveració ab l' axioma llatí que comensa per *Phaivas*, si en aquest moment me vingués á la memoria.

No obstant, no estará de mes dir que lo qu' á qualsevol se li notaria al primer cop de vista, en ell la falta de rigurosa escrupulositat en lo vestir, li dona un aire de graciosa distinció.

Té una inteligencia privilegiada. Lo mateix vos fa un avis que 'l millor «yankee» no rebutjaria, que composa un sonet, fa un poema, escriu una historia d' amor sense que 'ls protagonistas s' enllapoleixin prenent «vereno» per obligar á la tia á que 'ls casi, y sé de bona font que de mes de dos parells d' affigits y desesperats pe'l entremaliat Cupido, en aquestas horas no se 'n cantaria ni gall ni gallina si no s' hagués posat pel mitj lo seu tacte y saber.

Com amich ho es de debó y dels que 'n corren poch, y además ell sol 's basta y sobra per desmentir aquell refrá castellá de: «Tiene cara de pocos amigos.»

Sent com un artista, fuma com una xame-
neya, beu aigua sola en las diadas de Córpus y
del gloriós S. Nazari, llegeix com Calvo (no ho
es del tot), canta sense afinar; mes diu que no
'n té la culpa, y jo he observat que entona
millor á l' hivern, perque la seva veu ni es de
cap ni de coll, sino de ventrell, y aquest se
trova bó en l' época que no menja rahims.

Posseheix lo dó de la paraula, puig fa un
discurs de duas horas ab la facilitat ab qu' un
se menja un carquinyoli; y si no fos tan trem-
pat en tots istils, no pertenyeria, á ben se-
gur, á la honorable societat dels Magdalenos.

ENRICH RÁFOLS.

MEDITACIÓ

¿Has vist las onadas de desde la platja
venint bramolosas, llensantlas la mar,
que fent blanca escuma ne besan l' arena
y ab fúria s' estrellan á sobre 'l rocam?

Igual es ¡ingrata! l' amor que 't professo:
ton cor es la roca, la mar mon amor,
y aquest llensa onadas d' escumós carinyo
que van á estrellarse demunt de ton cor.

Sabadell, Juliol de 1887.

J. PUIG CASSANYAS.

LO SOMNI DEL CAPITÁ MIRAMBELL

*Narració en la cual se dona á conèixer un gloriós fet de la
moderna marina catalana, quasi desconegut*

SOMNI

Catalunya, que cap malavolensa tenia á las
joves repúblicas americanas, pensá entaular
ab ellas relacions de bon comers, no fent cas
de las renyinas, que tingueren ab lo govern
central.

Se trobava en 1834 fondejada en lo port
de Tarragona la petita pollacra goleta *Cons-*
tancia de la matrícula de Barcelona, manada
per lo jovenet pilot en Joan Mirambell, fill del
Masnou. Xicot de bons estudis y ab l' atrevi-
ment que donan los pochos anys, calculá la
gran riquesa que portaria á Espanya lo po-

der explotar los nous mercats de las repúbli-
cas americanas, lo que además sería lo renai-
xement de la marina catalana tant decayguda
allavors.

Madurant lo seu projecte, un dia ho con-
sultá ab lo consignatari que tenia á Tarrago-
na, proposantli portar un cargament á Monte-
video.

—Qué sou boig; exclamá tot sorprés lo
consignatari, ¿no sabeu, que hi ha ordre de
canonejar la bandera Espanyola?

—Pero, home, si nosaltres som catalans, y
no puch creurer que 'ls americans fassin foch
á qui no té res que veurer ab sas barallas ab
los soldats del govern de Madrid.

—Mireu Mirambell que aixó seria molt
atreuiment, puig la bandera que porteu, es la
espanyola.

—Vos equivoqueu: la bandera mercant es-
panyola es la verdadera bandera catalana,
puig que 's compon de las barras rojas so-
bre camp groch. Potser á Madrid nos la do-
naren sense fer esment á son verdader sig-
nificat. La bandera castellana era avans mora-
da; y la bandera de guerra espanyola es avuy
la catalana de Ferran de Aragó ab lo lleó y
torre de Isabel de Castella.

—Capitá, aixó será molt veritat, mes
aquestas explicacions no las podreu fer al en-
trar á Montevideo, puig que avans ja vos hau-
rán enviat una bala rasa, que vos fondejará
vostre bandera catalana y las botas de ví...

—No hi ha mes: Lo meu determini ja es
fet: carregaré de ví despatxant lo barco per
Rio Grande del Brasil, nació reconeguda per
Espanya. Jo ja m' arreglaré després.

—¿Com?

—¿Com? Entraré á Montevideo com obli-
gat per lo temps ó per alguna averia. Si 'm
reben bé, m' hi quedo, y si no 'm volen m'
en tornaré. Jo vull fer lo que no son capassos
tots los diplomátichs de Madrid.

Aixis fou.

Sortí la *Constancia* del Port de Tarragona
ab un carrech de 116 botas de ví, botijuelas
d' oli, sachs d' atmetlla y avellana fins á fer
un plé equivalent á unas 140 botas catalanas.
Además del Capitá Joan Mirambell anavan
com á pilots en Pau Farrés de Vilassar y en
Ferran Torras de Arenys de Mar.

No atrevintse de cop lo capitá Mirambell anar á Montevideo, feu proa á Pernambuch, ahont entrá sols per adquirir novas. Per consell del cónsul espanyol D. Anton de Arana-ga, sortí la *Constancia* ab bandera brasilenya, fent rumbo directe á Montevideo. Entrá en aquest port en 10 de Janer de 1835.

No hi ha que dir com estaria l' ànima d' aquells bons catalans al fondejar sota mateix dels canons de la ciutat. ¡Y si 'n tindrian de pór al veurer que, tant prácticich com tots los barquillers al moment varen coneixer que 'l barco era espanyol!

Pero no hi havia mes. Lo cop estava donat.

Lo capitá Mirambell agafá 'ls papers del barco y tirá cap á terra á presentarse á l' autoritat.

Sa entrada en la Capitanía del Port fou per imposar. Tothom se 'l mirava, tot era senyalarlo ab lo dit, tot eran conversas á cau d' orella.

Per fi lo capitá del Port, D. Antonio de Caravallo, que al mateix temps era ministre de Marina de la República, lo feu entrar en sa oficina.

—¿A ver capitán sus despachos?

—Aquí están, mi comandante.

—¿Qué es esto? ¿Patente Real Española?

—Sí, mi comandante.

¿Qué dice Fernando VII, Rey de España y de las Indias?... Gracias que lo sea de España.

Y esqueixant ab cent micas la patent real del barco, las tira á la cara del pobre capitá Mirambell.

—Guardias... llevar á ese español á la cárcel hasta que lo fusilen.

Tal dit, tal fet. Cinch días va estar lo marino catalá á la presó, esperant á cada moment que 'l portessin á ser fusellat.

L' últim dia, entra un oficial y li digué que seguís á la Presidencia.

Per tot consol, l' oficial li digué per lo cami: que era llástima que hagués fet tant grossa imprudencia, que tindria un funest resultat, que es trist morir quant s' es jove, y altres cosas per l' estil.

Per últim arriban al Palau del Govern y l' introduheixen á la sala del concell ahont esta-

van reunits los ministres ab lo President general Rivera.

Veus aquí al capitá Mirambell esperant sentir sa sentencia de mort.

—Capitan, digué 'l President, segun la ley V. y su tripulacion deberian quedar prisioneros de guerra. ¿V. no lo sabia?

—Sí, señor.

—¿Pues por qué ha venido?

—Vengo con una mision de paz, la misma sangre corre por nuestras venas y no puedo creer que Vds. me hagan ningun daño por venir á establecer los lazos del comercio. ¿Acaso es mi buque de guerra?

—Es verdad, respongué 'l general Rivera, vaya V. á bordo, ize la bandera española y diga á sus paisanos que desde hoy quedan olvidados todos los agravios pasados.

Lo general Rivera cumplí la paraula. L' andemá mateix se publicá un bando donant llibertat á tots los espanyols que encara hi havia presos y concedintlos tots los drets de ciutadania.

Además pogueren tornar á sas casas molts rich catalans que estavan amagats, com en Buxareu y en Romeu, essent un dia de gran goig per aquest motiu.

Tota la colonia espanyola doná un dinar al Capitá Mirambell y als seus marinos, puig que á ells se debia 'l generós bando del general Rivera que tornava la pau á las dos nacions germanas.

No hi ha que dir que 'l cargament de la *Constancia* 's vengué ab un bonich guany, carregant després cuyros per tornar á Espanya.

Lo president Rivera, quan en Mirambell aná á despedirse, li doná un certificat que substituia la Patent Real y en qual document constava que tots los barcos espanyols podian anar lliurement per tots los ports de la República.

Es impossible descriurer ab quanta alegria é ilusions lo bon marino catalá torná á Espanya, confiant en que li fora agrahit l' acte que acabava de dur á cap.

¡Pobre Mirambell, y que enganyat anava.

Ni las gracias van donarli.

De tornada aná á Cádiz ahont vengué los cuyros ab bon benefici, y després en lastre torná á Barcelona, ahont rebé las més corals enhorabonas de sos paisans.

Catalunya desde aquell dia establí un gran comers ab todas las repúblicas americanas, y cregué que no li faltaria may la protecció dels governs de Madrit per tenir la privativa d' aqueix comers de germans, convertint á Espanya y sas antiguas fillas en una sola entitat comercial per medi de bons tractats de comers.

¡Pobre Catalunya! també s' enganyá com lo Capitá Mirambell.

(Continuará)

¡CABRERA!

NOVELA DE COSTUMS CATALANAS

PER

NO. CCGO.

Montevideo—Febrer del any vintiset de la Restauració
dels Jochs Florals

CAPITOL X

Una Conxorxa

Al retornar la Paula á casa seva, va trovar en lo carrer al senyor Genís, metje de la vila, al qual va contar tot lo que li havian dit á ella sobre la gran reunió ó sentada que 'n aqueixas horas hi havia en la masia d' en Badell.

Satisfeta lo curiositat del metje, se despedí de la Paula, y passant per devant ahont hi havia l' estudi del comú, va cridar lo mestre, anomenat senyor Narcís, álias lo Xantre. Aixís y á cau de orella lo motejavan molts de la vila.

Sortí 'l senyor Narcís y enterat mitj per demunt de lo que ocorria, gracias al senyor Genís, se 'n anaren junts á ca 'l senyor Vicens, l' apotecari.

Aquets tres personatjes, cada hú per separat era una figura de pés en la vila.

¡Já podem imaginar si pesarian tots ensemps!

Lo Mestre, com á mes vell, puig tenia aprop de setanta anys, gosaba en la vila de molta nomenada, no sols per son saber si no

perque ans havia tingut molt bona veu de xantre que 'n las diadas anyals lluhia en lo chor de l' esglesia. Y després porque 's pot assegurar que molts de la vila li debian quant sabian.

Fent encara de mestre en lo temps d' aquesta rondalla, no 's possible calcular los serveys fets pe 'ls senyor Narcís, en la vila. De manera que essént un *jubilat* en actiu servey, may s' havia pensat remóurel; puig que tampoch se pensaba en pagarli sas mesas.

Inútil creyem fer ressaltar á quin órdre d' ideyas pertanyia lo cervell de 'l Xantre; pues prenent per base l' amistat y serveys ab los homes de l' esglesia, clar se veu qu' han d' ésser autoritarias y reyalistas.

Lo senyor Genís, metje de la vila y sas contradas, no podia, per mes que fos lo metje, escaparse de tindre son respectiu sobrenom. Per aquest motiu succehia de vegadas que si qualsevol preguntaba entre 'ls homes del poble pel senyor Genís, pochs eran los que sabian donar rahó d' éll; pero si preguntaban pel Negre, allavors tots responian ab un ¡ah!... demana 'l metje!... Y no sols era la gent sencilla los que 'l motejavan aixís, altres que per s' educació y posició de fortuna havian de tindre cuidado ab l' enrahonar, pera servir d' exemple, feyan lo mateix, modificantho tan sols un poquet, aixó, es: si aquells li deyen lo Negre, á secas, aquets li déyen en Genís lo Negre.

Lo senyor Genís, era un home d' uns xaxanta anys: alt, sech y encatronat.

La continuat d' anar de dia y de nit pe 'ls pobles del entorn á cumplir ab la seva professió, fóu la causa que el sol y serena li donessen aquell color moreno fosch que li féu guanyar lo sobrenom que ja coneixem.

Lo metje era molt *campechano* en son tractament.

Tenia molta *gramatica parda* com diuhen los que 'ls agrada dir disbarats.

Tenint molta jent *aconductada*, lo senyor Genís, procuraba que la curació de 'ls seus malalts costés poch.

De consegüent éll feya ús de remeys sencills y baratos. Purgas de «cebeticutri y cremortartre, ajudas d' aigua de malvas, telas de

moltó y unguent de contra-cas,» era la grant farmacopea qu' *empleyaba* y ab la qual lograba que 'ls mes grassos se li morissin til sichs.

Per que molts no creguin que nos plau pre-tindre posar en redicul al senyor Genis, ferem avinent que 'n una ocasió oírem que deya á un ticich que se le queixaba que tenia molta tos.—;Aixó no es rés! — digué y desseguida afejí—;Roseguéu un bosinet de pega dolsa y hos passarà!....

Tenint lo Negre iguals ideyas que 'l Xantre no nos ha d' admirar que ab los assumtos polítichs y administratius, tant de la nació, com de la vila, hi hagués lo mateix acort entre elis.

Lo senyor Vicens l' Apotecari, era home de cinquanta anys per amunt, de mitjana alsada y un poch malaltisot, era conegut pe 'l sobrenom d' el Groch.

Lo color de sa cara y l' ús que feya bebent minerals daban á entendre que aquell home, feya temps que patia d' alguna afecció interna. En aixó havem de trovar la causa del perquè 'l motejavan ab lo adjétiu de Groch.

Amich d' enrahoná y *refardeijar* ab donas, lo *menefla* procuraba tréurer d' éllas, alló que li servia á sas ideyas carlistas; perquè 'l Groch era carli y no s' amagaba de dirho. Aquesr estrem donaba lloch á que alguns lliberals temerosos d' algun disbarat que podia cometre aquell fanátich, anavan á comprar remeys á fora de la vila.

Nos sembla que aixó era portar la por massa lluny.

FAULA

Lo Ruch y la Sort

(Imitació á Príncipe)

Lo Ruch y lo Sort
 Trobantse casats,
 Van dir admirats
 —;Qui feu tant conhort?...
 — Ointho l' Amor
 'Ls digué:—;Jo nó!
 —Deu nostre senyor
 Tambe 's va escusar;

Llavoras l' Etzart
 Qu' escoltava aixó,
 Eixint de repent
 Va dir somrisent:
 —;Ho veig fer tot jó!

LO CEGO

NOVAS

Atenent al augment de població y al progrés que ha experimentat lo poble de Sallent en la agricultura, industria y comers, S. M. la Reina Regent, ha concedit á aquell Ajuntament lo tractament de Excelencia.

Morí á 76 anys de edat la inspirada poetisa catalana donya Josepha Massanés de Gonzalez. Aquesta mala nova ha causat fonda impressió entre los literats catalans.

PIFIAS

(*De la Renaixença*).

BUENOS-AIRES, 5 de Maig.—Lo dia 19 del passat, trobantme en Montevideo, vaig tenir ocasió de presenciá la manifestació del partit *colorado*, que en número de 7 á 8,000 assistents commemorava l' aniversari d' un epissodi de sa Independencia: per poch hi ha un disgust, á causa d' haver issat al cim de la torre eléctrica la bandera de^l partit, deixant á mitj pal la nacional. Com siga^l que 'l^s ánims están encara bastant exitats á consecuencia de las perturbacions que fins fa poch han treballat á aquell país, no ha produhit semblant fet los resultats que tal volta 's proposavan sos iniciadors de rompre la bona armonía que en benefici de la patria s' han imposat tots los partits.

He visitat també en dita ciutat lo «Centre Catalá», que de tal no mes te 'l nom, puig entre sos 300 y pico de socis n' hi ha de tots los paisos, y las funcions dramáticas que donan, totas son respesentadas en l' idioma de Castella. En cambi, los que no 's conformaren ab tal rebaixament y barreja, tenen organísat un altre centre, que ab lo títul de «Rat-Penat», aplega uns 100 socis, tots fermes y decidits catalanistas, sense transzigencias pera 'ls que son la rémora de nostra terra. Entre ells s' hi contan los redactors del entussiasta senmanari catalá LA GRALLA, qual úitim número del corrent está tot ell dedicat á commemo-

rar la 29ª festa de la restauració dels «Jochs Florals» ;Deu fassa que per l' any que ve poguém fer lo mateix los catalans residents á Buenos-Aires, que per lo present tenim que contentarnos ab lo desitj de poguer un dia seguir lo camí que 'ns marcan nostres paysans del altre cantó del Plata.

L' Exposició Universal de Barcelona segons lo nombre que s' acaba de rebre de *La Exposició*. s' ha aplassat per lo 8 d' Abril de 1888.

La Societat Rat-Penat donará en lo mes de Novembre pròxim un certámen literari á semblansa dels Jochs Florals que se ce celebran tots los anys á Barcelona.

Tan prompte com s' haje confeccionat lo programa, l' insertarem en nostre senmanari.

Sr. President de la Societat Catalanista *Rat-Penat*.

Molt Sr. meu: lo títol de Soci honorari d' eixa *Societat Catalanista* que he rebut per mans del Mestre en Jascinto Verdaguer no sols mereix de ma part l' acceptació placent que n' fas, sino l' agrahiment mes entussiasta vejent que fins á las llunyanas voras del Uruguay hi ha qui s' recorda del qui no té altres mérits sinó l' de haver encés la *Llar* catalana despertant los sentiments de la patria nostra, sempre faels y nacionals, com sempre independents y lliures. Servescas, Sr. President, trasmeter ab ma resposta lo testimoni de ma afectuosa consideració..

Palma 1 de Juliol de 1887.

JOSEPH LLUIS PONS Y GALLARÇA.

Sr. President de la Societat Catalanista de Montevideo.

Benvolgut compatrici: Ab algun retart, per trovarme fora de Barcelona, ha vingut á mes mans lo títol de «Soci Honorari» ab que ha volgut honrarme aquesta noble societat.

Lo ho agrahesch de tot cor.

Los altres títols estan tots en las mans dels Mestres en Gay Saber, á qui anavan endressats, menos lo de nostre germá Adolf Blanch, que ha deixada la dolsa patria catalana per altra encara mes dolsa y ampla, ahont nos vejiam tots.

Mentres tant, visca Catalunya y viscan los catalans que la anyoran.

Seu de cor.

Barcelona, Vigilia de Sant Joan 1887.

JACINTO VERDAGUER. PBRE.

Sr. President de la Societat Catalanista de Montevideo.

Molt senyor meu: á son degut temps vaig rebre l' ofici de la Societat que vosté tan dignament presideix en la que se 'm participa haver sigut nombrat «Soci Honorari» de la mateixa.

Agrahesch coralment l' inmerescut obsequi ab que se m' ha distingit y l' accepto com á penyora del gran afecte que diu eixa Societat á tot lo que simbolisa un amor decidit y ferm á Catalunya. Sols en eix concepte puch jo acceptar tan assenyalada distinció, no per mos mereixements que cap dret m' hi donan.

Accepte honorable senyor, la expressió d' agrahiment que li envia eix son afm. S. S.

F. PELAY BRIZ.

Sr. President de la Societat Catalanista de Montevideo.

He rebut ab la mes viva satisfacció la vostra comunicació del 29 de Mars del corrant any en que teniu á bé manifestarme qu' eixa Societat de vostra digna presidencia me ha honrat, en virtut del art. 21 de son Reglament, ab lo títol de «Soci Honorari» de dret de la mateixa.

Accepto de bon grat y agrahesch y procuraré en lo que mas forsas, ja debilitadas per los anys m' ho permeten, correspondrer á ella.

Dignavos acceptar y oferir al propi temps en mon nom á mos nous companys de Societat la expressió del meu coral afecte, y junt ab ella y com un débil, pero verdader testimoni de mon respecte y agrahiment á la mateixa, lo exemplar de mas poesias catalanas que acompanya la present carta.

Es de vosté afectíssim y rendit S. S. Q. B. V. M.

Barcelona 25 de Juny de 1887.

JOAQUIM RUBIÓ Y ORS.

Soluciones á lo insertat en lo número anterior

1—Trenca-Closcas

Han enviat solucions los ciutadants següents:

Ningú.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR DE LA GRALLA

J. Nolla—No s' enfadi sobre tot. Ja li enviaré lo que 'm demana.

J. P. M.—Vosté ha acertat la solució.

Alló de la carta crech que també va per mi; ab aixó ja ho sab una mica mes d' arrós y un cubert mes eh?

Xarrich-Xarrich—Estiga bo ja que no passa per casa. Puig Cassanyas (Sabadell).—Hi anirá tot lo que envia, Gracias.